

REMEDIOSVARO
L'ART DES DELS SEUS ULLS

NADIA FRAILE,
NEUS GÓMEZ,
LUCÍA LOGROÑO,
ESTHER MAESTRE
NORAH ROMÁN

ART, SOCIETAT I EDUCACIÓ
CURS 2022 - 2023

ÍNDEX

Biografia de l'artista.....	3
- Característiques de les seves obres.....	4
- Obres de Remedios Varo.....	5
Situació d'aprenentatge.....	6
- Títol.....	6
- Nivell Educatiu.....	6
- Eixos.....	6
- Objectius didàctics.....	6
- Competències específiques.....	7
- Sabers.....	7
- Metodologia.....	8
- Descripció de l'activitat.....	8
- Recursos i materials.....	8

BIOGRAFIA DE L'ARTISTA

María de los Remedios Alicia Rodriga Varo i Uranga va ser una pintora nascuda a Anglès, una província de Girona el 16 de desembre de 1908, durant la restauració borbònica i va morir amb 54 anys, el 8 d'octubre de 1963 a Mèxic. La seva carrera va centrar-se en una barreja entre la **pintura surrealista, l'escriptura i l'art gràfic** i basant les seves obres en la seva **imaginació**, on aconseguia compilar el fet **científic**, amb el que és **místic, esotèric i màgic**.

→ El 1917 va establir-se a Madrid després de **viatjar per tota Espanya i el nord d'Àfrica** a causa del treball del seu pare, i el 1924 va entrar a l'**acadèmia de San Fernando** a Madrid, coincidint amb Salvador Dalí.

→ L'any 1930 finalitza el seu aprenentatge a l'Acadèmia i contrau matrimoni a Sant Sebastià amb Gerardo Lizarraga, un condeixeble, per a «sortir de casa». **S'instal·len a París** durant un any, i es va desplaçar després a Barcelona. Allà **treballa a la casa de publicitat Thompson** i l'any 1932 se separa de Gerardo Lizarraga, amb qui mantindrà una amistat.

Font: <https://vientosur.info/remedios-varo-una-artista-por-descubrir/>

→ L'any 1936 **participa en l'exposició col·lectiva «Logicofobista»** de gran afinitat amb el surrealisme, a la galeria Catalonia de Barcelona. Durant la Guerra Civil (1936-1939) va conèixer a l'escriptor francès Benjamin Péret, amb qui es va casar, i, després d'un temps de vida en comú a Espanya, van marxar a París. A la capital francesa **va participar en reunions i exposicions surrealistes** i, després de l'esclat de la Segona Guerra Mundial, Remedios Varo va abandonar París i **es va instal·lar a Mèxic** (1941). En la seva etapa a Mèxic, va guanyar-se la vida fent treballs artesanals de decoració i publicitat.

→ L'any següent de visitar París, **va presentar a l'Exposició Internacional** d'allà el que es coneix com la seva primera obra d'alta categoria: *Il est tard*. Gràcies als seus contactes, Remedios va ser contractada l'any 1947, en una **expedició científica que va portar-la a Veneçuela**, lligada al "Instituto Francés de América Latina".

→ El 1949 va tornar a Mèxic i no va ser fins al 52 que va casar-se amb Walter Gruen que va proporcionar-li estabilitat emocional i econòmica i va ser així, quan va poder dedicar-se

exclusivament a la pintura. L'any 1956 va poder oferir al públic la seva primera **exposició individual**.

Remedios va morir l'any 1963 i no va ser fins al final de la seva vida que va poder viure del que realment s'estimava, ja que sempre havia fet treballs artístics com a supervivència, especialment il·lustracions publicitàries.

Font: <https://www.remedios-varo.com/biografia/>

Algunes característiques interessants de la seva obra són...

- Remedios va transfigurar la figura de dona com a objecte de desig masculí. Per aquest motiu, les dones a les seves pintures són bruixes, éssers espirituals, alquimistes, etc.
- Els seus dibuixos estaven basats en la perspectiva cònica, que va aprendre del seu pare, qui va poder anar més enllà.
- La seva obra va ser reconeguda pel seu estil únic, que combinava elements del surrealisme, la mitologia, el simbolisme, etc. Les seves pintures solen presentar figures femenines enigmàtiques en paisatges onírics. La natura i l'espiritualitat són fonamentals en el seu treball com també ho són el subconscient i els somnis.
- Va utilitzar de forma recurrent els estels de cinc puntes, que guardaven una estreta relació amb el místic i el màgic dins de la història de l'art. Ella solia introduir-les als caps dels seus personatges.

Algunes obres que ens agraden de la Remedios Varo són:

Ruptura (1955) – Es tracta d'una obra autobiogràfica, que simbolitza l'adeu al passat, l'abandona per donar pas a una nova versió d'ella mateixa. Se sap que és el passat per les cares repetides a les finestres, que representen les diferents versions d'ella que ja ha deixat enrere. Es tracta d'una nova dona, una nova versió.

Font: <https://historia-arte.com/obras/ruptura>

Hacia la torre (1960) – Es tracta d'un altre quadre autobiogràfic, ja que representa quan anava al col·legi catòlic. Vol expressar que dins una escola en què totes les nenes tenen una mirada perduda i inexpressiva, Remedios mira cap a l'altre costat i amb un subtil somriure, de manera que es representa a ella mateixa de manera diferent a les altres noies.

Font: <https://www.remedios-varo.com/hacia-la-torre-1960/>

Considerem que un eslògan que la representa a ella, a la seva obra i per què hauria de ser coneguda és l'originalitat i l'estil propi que caracteritzen les seves obres. Això és una característica a tenir en compte, molt important en un ambient en el qual l'elit se centrava només en els artistes masculins; una dona com Remedios Varo era molt talentosa i, malauradament, només pel fet de ser dona tot aquest treball va passar a un segon pla, però per això fem aquest reconeixement, per tal de no perdre el seu llegat i no fer que la seva memòria mori.

SITUACIÓ D'APRENTATGE

o Títol:

Remedios Varo: l'art des dels seus ulls

o Nivell educatiu:

L'activitat "Ensenyem l'art de les dones" està orientada a l'etapa d'Educació Infantil, tot i que la seva metodologia d'execució fa possible que es pugui implementar a qualsevol altra etapa educativa. Considerem que es pot realitzar amb alumnes de qualsevol edat, ja que, des de petits, els infants pensen en situacions fictícies i realitzen jocs imaginatius, el que facilita la seva participació en aquesta activitat. A més, creiem que és important que des de petits els infants tinguin referents, tant femenins com masculins, perquè les seves aspiracions i vocacions no es vegin oprimides per una qüestió de sexe.

o Eixos:

Sabent que aquesta activitat està plantejada per dur-se a terme a l'etapa d'Educació Infantil, cal tenir en compte que, en aquest cicle, l'educació ha de procurar ser un espai ric, còmode i facilitador de l'aprenentatge mitjançant el joc, i on l'infant pugui assolir els reptes proposats segons la seva pròpia experiència, prenent la iniciativa i alhora col·laborant amb la resta de companys i companyes. Plantegem aquesta activitat tractant de fomentar aquests punts ja mencionats i, a més, especifiquem els beneficis d'aquesta situació d'aprenentatge basant-nos en el Decret 21/2023, de 7 de febrer, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil:

L'eix amb què podem relacionar aquest projecte és "**Un infant que es comunica amb diferents llenguatges**". L'activitat fomenta l'ús del llenguatge entre els alumnes i els ajuda a comprendre certs aspectes de la comunicació, com per exemple els torns de paraula o l'escolta activa. També pretenem que els alumnes millorin les seves habilitats comunicatives i socials, ja que treballaran amb altres companys i hauran de tractar de relacionar-se amb altres i mantenir converses entre ells sobre aquest tema.

Un altre eix de desenvolupament i aprenentatge sobre el qual s'ha incidit en aquesta situació d'aprenentatge és "**Un infant que descobreix l'entorn amb curiositat**". L'activitat presentada permet que els infants coneguin una artista femenina de referència i, alhora, les seves obres. L'objectiu és que pensin en quin significat poden tenir aquestes, poden connectar les seves experiències prèvies i mostrar curiositat pel que els seus companys interpreten.

o Objectius didàctics:

1. En un context en el qual les dones artistes a Espanya (i arreu del món) es trobaven infravalorades, volem donar a conèixer una de les dones més importants del segle XX:

Remedios Varo, una pintora molt onírica que tenia molt a dir d'ella, de les dones i del món que ens envolta.

2. Cerquem que els infants practiquin la seva habilitat creativa, imaginant què es pot representar en una pintura i què signifiquen els conceptes que en ella apareixen.
3. Tractem de desenvolupar les habilitats comunicatives dels alumnes i que aprenguin a relacionar-se, per tal que puguin saber exposar la seva opinió, millorar en l'expressió i respectar a la resta.
4. Volem presentar referents femenines a l'Art, ja que la majoria d'obres més famoses i d'artistes que es presenten en museus i exposicions tradicionals són masculins.

o Competències específiques:

Les competències específiques que es posen en pràctica en la situació d'aprenentatge plantejada són:

- **Competència en comunicació lingüística:** Durant l'activitat, cada infant ha d'exposar les seves idees imaginatives en format oral, de manera que posen en pràctica la seva capacitat per comunicar-se i expressar-se segons el que es demana. Amb aquesta competència també es posen en joc certes habilitats com la creativitat, l'autonomia, la seguretat i les relacions intrapersonals i interpersonals.
- **Competència personal, social i d'aprendre a aprendre:** Amb la proposta d'activitat per conèixer a Remedios Varo i les seves obres, es permet a l'infant conèixer i descobrir l'entorn que l'envolta i on es comparteix l'experiència pròpia i la d'altres persones. A més, hi ha un progrés en el desenvolupament de l'autonomia en l'entorn social.
- **Competència en pensament creatiu:** La base de la proposta didàctica presentada és la creativitat i les formes diverses de pensament. Així doncs, es posa en pràctica la curiositat, la iniciativa i la imaginació mitjançant el joc.
- **Competència en consciència i expressió culturals:** Finalment, la darrera competència específica que es promou amb l'activitat "Remedios Varo: l'art des dels seus ulls", es basa a promoure l'expressió d'idees creatives, sentiments i emocions a través de diverses formes artístiques, en aquest cas, la pintura de Varo.

o Sabers:

Els sabers que considerem que es treballen en aquest projecte artístic són els següents, dels Eixos 2 i 3 del Decret:

Eix 2: Una comunicació que es comunica amb diferents llenguatges

- Capacitat comunicativa per a l'intercanvi comunicatiu.
- Atenció conjunta, mirada referencial i escolta atenta.
- Normes socials d'intercanvi lingüístic en situacions que potenciïn respecte i igualtat com

- l'escolta activa i els torns de diàleg.
- Ampliació progressiva del repertori lingüístic oral.
 - Contrast de les pròpies idees amb les dels altres i incorporació de noves aportacions.
 - Ús de la llengua oral per resoldre conflictes.

Eix 3: Un infant que descobreix l'entorn amb curiositat

- Implementació d'estratègies resolutives que siguin creatives i impliquin un diàleg i descobrir.
- Inici en la verbalització dels processos i dels resultats.

Aquesta situació, en resum, fomenta la participació dins del grup, el diàleg, el pensament creatiu i crític i millora les habilitats comunicatives.

o **Metodologia:**

La nostra metodologia es basa en l'objectiu de voler treballar la imaginació de manera cooperativa, a més de desenvolupar l'habilitat de resolució pacífica de conflictes. Per altra banda, es fomenta la igualtat d'oportunitat al oferir un espai de reflexió i comunicació igual per a tots els membres del grup. Així doncs, grupalment els alumnes han de tractar d'arribar a un acord amb relació al que les obres representen, per a, finalment, nosaltres explicar el que realment Remedios Varo volia transmetre amb l'obra.

o **Descripció de l'activitat:**

L'activitat es farà en petits grups, que rebran tres peces dels dos quadres que treballarem (*La ruptura* i *Hacia la torre*). La idea és que amb aquestes peces i sense conèixer què significa cada quadre, els grups han d'utilitzar la imaginació i pensar en què voldria dir l'autora amb el quadre. Han de fixar-se en els detalls i elaborar el significat pressupost de l'obra. Finalment, quan cada petit grup exposi el que creuen que significa l'obra, nosaltres els comunicarem si realment és correcte i els hi explicarem el significat real.

o **Recursos i Materials:**

Els recursos i materials que usarem seran les làmines impreses dels quadres que treballarem: les imatges senceres i els retalls dels detalls que volem ensenyar. L'enllaç és el següent:

https://docs.google.com/document/d/1US8Xsn6svrHTqcNxdjvwZtYvuXLI9WnGyUjV_FVSA0g/edit?usp=share_link